కథానిక

వై. వి. యస్. యస్. యన్. మూర్తి

గ్రామదేవతలు వర్ధిల్లాలి

ఉన్నట్లుండి శిరసపల్లె శివారుల్లో ముత్యాలమ్మ వెలిసింది. ఊరంతా ఈ సంగతే చెప్పుకుంటున్నారు. జనం ముత్యాలమ్మ గూర్చి కథలు కథలుగా చెప్పుకుంటున్నారు. నిన్న మొన్నటి వరకూ సర్పంచ్ కన్నంనాయుడి నమ్మిన బంటు త్రాగుబోతుబైరాగి ఈవేళ అమ్మ వారి నమ్మిన బంటు. గడ్డం పెంచాడు. త్రాగుడు మానేశాడు. నిత్యం అమ్మ వారి విగ్రహం దగ్గర పడిఉంటున్నాడు బైరాగి స్వాములవారు అయ్యాడు. "ఒక రోజు రాత్రి బైరాగి త్రాగి స్పృహతప్పి ఊరి శివార్లలో చెరువుగట్టున పడిఉన్నాడట. అర్థరాత్రి బ్రహ్మాండం బ్రద్దలయినట్లు పెద్ద ప్రేలుడు వినిపిస్తే బైరాగికి మెలుకువవచ్చిందట. ఏమూందీ ఎండిపోయిన చెరువుమధ్య నేలరెండుగా విడిపోయిందట. మధ్యలో నుండి విచిత్రంగా మెరుస్తూ ఏదో వెలుగు బయటకు వచ్చిందట బైరాగి ఆ వెలుగును చూడలేక పోయాడట కళ్ళు చీకట్లు కమ్మి తెలివితప్పి పడిపోయాడట. ఎవరో వచ్చి అతడి కళ్ళపై చల్లనిచేత్తో రాసారట కళ్ళు తెరచిమూస్తే ఎవరో దేవతామూర్తి కళ్ళ ముందు నిలచి ఉందట తెలివి తెచ్చుకొని బైరాగి ఆమె కాళ్ళమీద పడ్డాడట. "తల్లీ! ఎవరు నువ్వు?" అని అడిగాడట బైరాగి. "నేనుముత్యాలమ్మను ఈ గ్రామ దేవతను. మీ గ్రామప్రజలు నన్ను నిర్లక్ష్యం చేశారు. అయినా కన్న బిడ్డలన్న మమకారం చంపుకోలేక కవికరంతో ఇక్కడేపడి ఉన్నాను. మహామారి రాబోతుంది. ఆ మహామారి బారి నుండి నా కన్నబిడ్డలను కాపాడుకోవాలనే వచ్చాను, నాయనా! బైరాగీ! పూర్వజన్మలో నువ్వు నా భక్తుడవు శాపవశాన ఈ జన్మలో ఇలా పతనమయ్యావు. నిన్ను ఉద్ధరించడానికే ఇలా కనిపించాను. నువ్వు నాకు దేవాలయంకట్టి నిత్యం పూజలు జరిపించు. ని పాపాలు పటాపంచలయి పోతాయి. ఊరి ప్రజలందరి చేత కూడా పూజలు చేయించు. ఊరు బాగుపడు తుంది" అన్నదట ముత్యాలమ్మ.

"దండం తల్లీ! నీమాట జవదాటను. కాని తల్లీ! ఉత్తరాన ఉన్న పర్దేశమ్మ మాటేమిటి ? అయమ్మను కాదని నీకు పూజలు చేయమంటే జనం ఇంటారా?" అన్నాడట బైరాగి.

"బైరాగీ! ఎంత వెర్రివాడివి పర్దేశమ్మ వేరు నేను వేరు అనుకున్నావా? ఇద్దరం ఒకటే, రెండు రూపాలు. పర్దేశమ్మ రూపంలో ఉత్తరాన కాస్తున్నాను. ముత్యాలమ్మ రూపంతో దక్షిణాన కాస్తున్నాను. మా తమ్ముడు పోతురాజు —వాడి భార్య కూనలమ్మ తూర్పు-పడ

మరలు కాస్తున్నారు. యథావిధిగా అన్ని ప్రక్కలామాకు పూజలు జరగాల్సిందే లేకపోతే ఊరికి రక్షణ లేదు." అన్నదట ముత్యాలమ్మ.

"తెల్సింది తల్లీ! తెల్సింది! కాని తల్లీ! నేను పేదోడిని నామాటెవరు ఇనుకుంటారు?" అన్నాడట బైరాగి.

"పిచ్చివాడా! చూడు ఊరంతటినీ నీ చుట్టూ ఎలా తిప్పిస్తానో అని అంతర్ధానమయిందట. ఆచోట ఒక విగ్రహం వెలిసిందట. బైరాగి ఆ విగ్రహానికి ఎదురుగాకూర్చున్నాడట కన్నం నాయుడి మనుష్యులు పోయిపిలిచినా బైరాగి పలకలేదట. అసలు కన్నెత్తి చూడలేదట. బైరాగి పెళ్ళాం-పిల్లలు వచ్చి మొత్తుకున్నా బైరాగి కళ్ళు తెరచి చూడలేదట మాటలాడలేదట భర్తను వదలి ఇంటికి పోలేక బైరాగి పెళ్ళాం పిల్లలతో అక్కడే ఉండి పోయిందట. బైరాగి స్వాములవారు అయ్యాడని ఆ చుట్టు ప్రక్కల జనం చిన్న పాక వేశారు. అక్కడే ఆ పాకలోనే ముత్యాలమ్మ, బైరాగి అతడి భార్యా-పిల్లలు ఉంటున్నారట. మరి రెండు రోజుల్లో ముత్యాలమ్మ గూర్చిన వైనం చుట్టుపక్కల ప్రాకి పోయిందట."

ఇప్పుడు ఎక్కడంటే అక్కడే ముత్యాలమ్మమహాత్యంగూర్చి చెప్పుకుంటున్నారు జనం. గ్రామ మునసబు వీరాస్వామి విధవచెల్లెలు నాంచారమ్మ మీదవాలింది ముత్యాలమ్మ.

"ఊరికి మహామారి వస్తాందిరోయ్! ఊరు వల్లకాడు అయిపోతుందిరోయ్! నా పిల్లా - జెల్లా మహామారికి బలయిత్తారోయ్! నాకు గుడికడితేనేగాని నేనిక్కడ ఉండలేనురోయ్! నా మాట యినకపోతే ఊరు వల్లకాడు అయిపోద్దిరోయ్! బైరాగి నా భక్తుడురోయ్! ఈడు సెప్పినట్టినుకొని నాకు పూజలు సేయండిరోయ్! నాకు కొలుపులు సేయండిరోయ్! అలా చేస్తాను అని నాకు మాటివ్వండిరోయ్! లేకుంటే నాంచారమ్మను నాలో కలిపేసుకుంటానురోయ్" అంది ముత్యాలమ్మ

అంతా లెంపలు వేసుకున్నారు. "వింటాం తల్లీ! వింటాం! నీమాట జవదాటం. నీకు గుడి కట్టిస్తాం! కొలుపులు చేస్తాం! అని మునసబు వీరాస్వామి, సర్పంచ్ కన్నంనాయుడు, అతడితోబాటు జనం, ఊరిలో జనం అంతా భక్తితో లెంపలు వేసుకున్నారు. ధూపంవేశారు. హారతిఇచ్చారు. ముత్యాలమ్మ దిగి వెళ్ళిపోయింది. నాంచారమ్మ సొమ్మసిల్లి పడిపోయింది.

ఈ మాటే ఊరంతా చెప్పుకుంటున్నారు. ముత్యాలమ్మ అంటే భయం, భక్తి, గురి కుదురుతూంది ఊరిజనంలో. ముత్యాలమ్మ దర్శనం చేసుకొని తరిస్తున్నారు ప్రజలు. ఇంతలో ఉన్నట్లుండి గొల్లవీరయ్య కాళ్ళు - చేతులు మాటపడిపోయాయి. మళ్ళీ ముత్యాలమ్మ నాంచారమ్మమీద వాలి, వీరయ్యను ముత్యాలమ్మ గుడికి తీసుకెళ్ళి మంత్రపుష్పం పెట్టించమంది జనం వీరయ్యను ముత్యాలమ్మ పాకదగ్గరకు తీసుకొని వెళ్ళారు. అప్పుడే కళ్ళు విప్పిన బైరాగి "అమ్మ పంపిందా!" అని ముత్యాలమ్మ విగ్రహం దగ్గరవున్న

మంత్రజలం తెచ్చి వీరయ్యమీద చల్లాడు. మంత్రపుష్పం చేతిలోనికి తీసికొని అస్పష్టంగా దేవపైశాచిక భాషలో ఏవో మంత్రాలుచదివి వీరయ్య శిరస్సుమీద పెట్టాడు. వీరయ్యకు ఎంతో హాయి అనిపించింది. శరీర మంతా ఏదో కొత్తశక్తి ఆవరించినట్ల యింది అతడికి. టక్కునలేచి నిల్చు న్నాడు వీరయ్య. దేవికి దండంపెట్టి నవ్వుతూ - తుళ్ళుతూ అందరితో కలసి వెళ్ళిపోయాడు వీరయ్య. ఇంతేకాదు ఎంతోమందికి ఎన్నో బాధలు నివారిం చింది ముత్యాలమ్మ. అన్నంలేనివారికి అర్ధరాత్రి అన్నం వండిపెట్టింది. ఇలా ఇలా ముత్యాలమ్మ మహాత్యం గ్రామ మంతా ప్రాకిపోయింది. పొరుగు గ్రామా లకుకూడా ప్రాకింది ముత్యాలమ్మ మహాత్యం. ఇప్పుడు జనం ముత్యా లమ్మని తలవని ఘడియ ఉండటంలేదు.

ం ం ం

సర్పంచి కన్నంనాయుడు ముత్యాల మ్మకు కొలుపులు ఏర్పాటు చేయాల న్నాడు. పంచాయతీనుండి కొంతడబ్బు, చందాల మూలంగా వచ్చిన డబ్బు ఖర్చు పెట్టి ముత్యాలమ్మకు దేవాలయం, కొలు పులూ జరిపించాలని అతన్ని బలపరచే కమిటీ మెంబర్లు అన్నారు. పంచాయతీలో ప్రతిపక్ష సభ్యులయిన లచ్చిమినాయుడు అచ్చన్న, బుచ్చన్న ఈ తీర్మానాన్ని వ్యతిరేకించారు. "గ్రామదేవత పర్దే శమ్మ ఉండగా మరో ముత్యాలమ్మకు ఎందుకు దేవాలయం కట్టించాలి? కొలు పులు ఎందుకు జరిపించాలి? అయినా కొద్ది రోజుల్లో పంచాయితీ ఎన్నికలు జరగ బోతుండగా ఇంత పెద్ద మొత్తం పంచాయితీనుండి తీసి ఈ నిమిత్తం ఖర్చు చేయడంలో అర్థంలేదు. గత మీటింగులో మేము వీధిలో దీపాలు లేవు, గ్రంధాలయంలేదు, సరిఅయిన రోడ్డులేదు, అప్పర్ప్రైమరీ స్కూలును హైస్కూలుగా మార్పించమని ఎన్నాళ్ళ నుంచో మొత్తుకుంటున్నాం. దాని విష యంకూడా ఆలోచించమని ప్రతిపాదన చేసి వీటికోసం డబ్బు కేటాయించ మంటే, "ఎన్నికలు ముందుపెట్టుకొని ఈ ఖర్చులు ఎలా? అన్నారు అప్పుడు అలా అని ఇప్పుడు పెద్ద మొత్తంతో దేవాలయం కట్టిస్తామంటున్నారు, కొలు పులు చేస్తామంటున్నారు? ఎన్నికల ముందు ఇవన్నీ ఎందుకు చేయాలి? అంతగా ఇవన్నీ కావాలనుకుంటే రాబోయే పంచాయితీయే చేస్తుంది" అన్నాడు లచ్చిమినాయుడు.

"ఇది దైవకార్యం! దీనికి - దానికి పోలికేమిటి?" అన్నాడు కన్నంనాయుడు.

"మూడు నెల్లక్రితమేగా పర్దేశమ్మకు కొలుపులు చేయించారు ఇంతలో ముత్యాలమ్మకు కొలుపులు ఏమిటి? తరు వాత చేయించ వచ్చుకదా!" అన్నాడు లచ్చన్న

"కొలుపులు చేయించమని అమ్మ వారు చెప్పింది. లేకుంటే మహామారి వచ్చి ఊరును సర్వనాశనం చేస్తుందట" న్నారు గౌరవ మెంబరుగా విచ్చేసిన మునసబు వీరాస్వామి

"అలా అని ఎవరితో చెప్పిందండి?" అని సవాలు విసిరాడు బుచ్చన్న.

"ముత్యాలమ్మ చాలామందిమీదవాలి

చెప్పింది మన వాంచారమ్మ మీద వాలి చెప్పింది." అన్నాడు సర్పంచ్ కన్నం నాయుడు.

"మన అంటారేమిటి? మా అనండి మరి మా మీద వాలలేదే, మహాత్యాలన్నీ మీ మీదే చూపించిందిగాని ముత్యాలమ్మ మాకేం చూపించలేదే," అన్నాడు హేళనగా లచ్చిమినాయుడు.

"తప్పు అలా అనకూడదు. కళ్ళు పోతాయి. దేవతనే శంకిస్తే మనకిక పుట్టగతులుండవు. అయినా ఊరిలో రోజురోజుకు నాస్తికత్వం పెరిగి పోతుంది. ఈ సమావేశాల్లో ఈ సమస్య పరిష్కారం కాదు. అందుచేత ఈ సమస్యలను ప్రజలముందు పెడతాం. ప్రజల తీర్పునే శిరసావహిస్తాం." అన్నాడు కన్నంనాయుడు.

o o o

సోదర సోదరీమణులారా! అమ్మలారా! అయ్యలారా! మనం, మన గ్రామం పూర్వజన్మలో చేసుకున్న పుణ్యం వల్ల ముత్యాలమ్మ మన గ్రామంలో మనల్ని కాపాడడానికి వెలిసింది. తనకు గుడి కట్టించమంది. కొలుపులు చేయించమంది. మేము కూడా గుడి కట్టించాలనే అనుకున్నాం. కొలుపులు జరిపించాలనే అనుకున్నాం కాని గౌరవనీయులయిన పంచాయితీమెంబర్లు కొంతమంది వ్యతిరేకిస్తున్నారు. అందుకని ఆ సమస్యను మీ ముందు పెడుతున్నాను. మీరెలా నిర్ణయిస్తే అలానే చేస్తాం." అన్నాడు కన్నంనాయుడు.

"అమ్మవారికి గుడికట్టించాలి. వేడుకగా కొలుపులు జరిపించాలి" అన్నారు ప్రజలు మూకుమ్మడిగా కేకలు వేస్తూ.

"ఆవేశపడకండి, ఆగండి, లచ్చిమినాయుడుగారు ఏవో చెప్పాలంటున్నారు. ఆయనచెప్పేది వినడం మనధర్మం. ఆ పైనమననిర్ణయాన్ని తెలియజేయవచ్చు. లచ్చిమినాయుడుగారూ! మీరు మాట్లాడ ?" అన్నారు కన్నంనాయుడు. లచ్చిమినాయుడులేచి ప్రజలను ఉద్దేశించి "సోదరసోదరీమణులారా! ఈ విషయాన్ని ఎలా మొదలు పెట్టాలో తెలియడంలేదు, కాని ఒక్కసంగతి. మేము కొలుపులు జరిపించడానికి గుడి కట్టించడానికి వ్యతిరేకులంకాదు, కాని పర్దేశమ్మ ఎన్నాళ్ళనుండో మంటపంలో గుడి లేక పడివుండగా, ముత్యాలమ్మకు గుడి కట్టించవలసిన అవసరం ఏమిటి? అందులో పంచాయితీ డబ్బుతో." అన్నాడు.

"ఆమె దేవత. మన అదృష్టంకొద్దీ మన గ్రామంలో వెలిసింది." అని కేకలు వేశారు జనం.

"సరే దేవతే అనుకుందాం! ఒక్కసంగతి నన్ను చెప్పనివ్వండి మొన్న వరదలు వచ్చాయి. గత సంవత్సరం కరువు వచ్చింది. మంచినీళ్ళులేక తిండి లేక, 'అన్నమో! రామచంద్రా! అని జనం అల్లాడిపోయారు. అంతకు క్రితం కలరా - మహమ్మారివచ్చి గ్రామం తుడుచి పెట్టుకుపోయింది. అప్పుడెప్పుడూ వెలికి రానిదేవత ఉన్నట్లుండి ఇంత అర్జంటుగా ఎన్నికలు దగ్గర పడ్డాకే వెలిసింది. అదీకాక తనకు గుడికట్టించమని అందరితో చెప్పలేదు కేవలం సర్పంచ్ గారి మనుష్యులతోనే చెప్పింది.

మహాత్మ్యాలు చూపిందీ ఆయన మనుష్యులకే. ముత్యాలమ్మ పూజారి ఆయన మనిషే! మీరొక సంగతి ఆలోచించండి. అన్నివిషయాలూ అన్నిమహత్మ్యాలు ఆయన వర్గానికే చూపించిన ముత్యాలమ్మ మనకేం చెప్పలేదు కాబట్టి ముత్యాలమ్మ గుడి కట్టించాలని ఆయన కుంటే ఆయనడబ్బుతో కట్టాలి లేదా ఆయన మనుష్యుల డబ్బుతో కట్టాలి గాని మన డబ్బుతో గుడకట్టించాల్సిన పనేమిటి ?" అన్నాడు లచ్చిమి నాయుడు.

జనంలో గుసగుసలు బయలుదేరాయి. అవునని-కాదని రెండు వర్గాలుగా చీలి పోయారు. ఇక కల్పించుకోకపోతే లాభంలేదని, పరిస్థితి విషమిస్తుందని కన్నం నాయుడు "మీకూ ముత్యాలమ్మ మహాత్మ్యాలు చూడాలని ఉంటే తప్పక చూపిస్తుంది. అదెంత సేపు! ఏదో మనకు తెలుసుననుకొని అజ్ఞానంతో మాట్లాడుతాం." అన్నాడు.

నేను అజ్ఞానంతో మాట్లాడడంలేదు. నిజం బయట పెట్టాలనే ప్రయత్నిస్తున్నాను. సోదర సోదరీమణులారా! ఇదంతా మన కన్నంనాయుడుగారి లీలగా నాకు తోస్తుంది. మేము వెనుకటికి గ్రామానికి విద్యుద్దీపాలు పెట్టించమని, గ్రంథాలయం కట్టించాలని, ఉన్నత పాఠశాల పెట్టించాలని, రోడ్లువేయించాలని, మంచినీటిబావులు తవ్వించాలని అంటే పంచాయితీకి అంత డబ్బులేదు, అయినా ఎన్నికలముందు ఇవన్నీ ఏమిటి? వచ్చేపంచాయితీ పాలకవర్గం చేస్తుందన్నారు. మరి ఈ కొలుపులకు, గుడికి డబ్బు ఎక్కడనుండి తెస్తారు! ఇదంతా జనాన్ని మభ్య పెట్టాలని చూస్తున్నారు. ఎన్నో ఏళ్ళుగా మనఊరికి కన్నంనాయుడుగారే సర్పంచ్. అంతకు పూర్వం ఆయన తండ్రిగారు. ఇక రేపు కన్నంనాయుడుగారికుమారుడు సర్పంచ్ అవుతాడు. అందులో సందేహంలేదు. వారికిదో వారసత్వపుహక్కు. అయితే ఈయన తండ్రిగారి విషయంవదిలేద్దాం ఎందుకంటే ఆయనలేరు. ఇక కన్నంనాయుడుగారు గ్రామానికి ఏం చేశారు? దానికి జవాబు మన ఊరినిచూస్తే ఎవరైనా చెప్పగలరు. మంచినీళ్ళకు బావులులేవు చెరువులపై ఆధారపడి బ్రతుకుతున్నాం. వేసవికాలంలో మనకి నీటికొరత ఎంత ఉందో అందరికి తెలుసు. ఆసుపత్రిలేదు. మనకు రోగాలొచ్చినా చూసేదాతలేడు. మనమంతా ఆచారిగారి మాత్రలపైనే ఆధారపడాలి. పాఠశాలఉంది అది ఏ స్థితిలో ఉంది! మనసర్పంచ్ గారి గొడ్లశాలలాగా ఉంది అక్కడ మాస్టర్లు ఏమి చెప్తున్నారో, పిల్లలు ఏమి నేర్చుకుంటున్నారో తెలీదు. రోడ్లులేవు. దీపాలులేవు. చదువుమీద శ్రద్ధతో చదువుకొనేవాళ్ళకు అవకాశంలేదు. చదువుకోవాలంటే 15 మైళ్ళ దూరానఉన్న పట్టణానికివెళ్ళాలి అక్కడున్న గవర్నమెంటు ఆసుపత్రికి వెళ్ళాలిగాని మరోదారిలేదు. ఇట్టి పరిస్థితుల్లో కొన్ని యేండ్లుగా సర్పంచ్ గా ఉన్న మన కన్నంనాయుడుగారు మనకేం చేశారో తెలుస్తునేఉంది. ఇటీవల కాలంలో జనం నిజం గ్రహించారు. తమ స్థితిగతులను గమనించారు. సరి

యైన పాలకవర్గాన్ని ఎన్నుకోవాలను కున్నారు. జనం నాడి గ్రహించే రానున్న ఎన్నికల్లో తమపరిస్థితి ఏమవు తుందో గ్రహించే కన్నంనాయుడుగారు జనాన్ని మభ్య పెట్టాలని, తప్పుదారి మళ్ళించాలని ఈ విధమైన కొత్తఎత్తుతో కొత్త ప్రయత్నాలు, సరికొత్త పద్ధతుల్లో చేస్తున్నారనడంలో ఏమీ సందేహంలేదు." అన్నాడు లచ్చిమినాయుడు. జనంలో గుసగుసలు బయలుదేరాయి. అవునని – కాదని వాదులాడుకోవడం ప్రారంభించారు జనం.

కోపంతో కన్నంనాయుడి ముఖం ఎరుపెక్కిపోయింది. ఎంతో నిగ్రహంతో "నా సర్పంచ్ పదవికి ఈ గుడి కట్టించడానికి ఏమి సంబంధమో నాకు అర్థంకావడంలేదు. మేము ఈ గ్రామానికి ఏమి చేశామో! చేయలేదో! ప్రజలకు తెలుసు. అయినా దైవకార్యానికి రాజకీయాలకు ముడి పెట్టడం సమంజసంగాలేదు" అన్నాడు కన్నంనాయుడు.

అప్పటికే ప్రజల్లో రెండు వర్గాలు ఏర్పడ్డాయి. అవునూ – కాదూ! అని వాదులాడు కోవడం, కేకలు వేసుకోవడం, చేతులు కలుపు కోవడం జరిగింది. కేకలు – పెనుగులాట ప్రారంభమయింది. పరిస్థితిని గ్రహించి కన్నంనాయుడు –"ఇప్పటికీ విషయం తేలలేదు కాబట్టి రెండునాళ్ళు తీరిగ్గా ఆలోచించుకోండి. ఎల్లుండి ఇదే సమయంలో ఇక్కడే కలుద్దాం. కాని ఒకవిషయం గుర్తుపెట్టుకోండి. ఇదిదైవకార్యం దీనికీ-రాజకీయాలకీ సంబంధం లేదు. దైవదూషణ మహాపాపం. దానికి ప్రతిఫలం అనుభవించక తప్పదు మీరు ఏమయినా చెప్పుడు మాటలు విన్నారో మహామారివచ్చి ఊరిని ఊడిచిపెట్టుకుపోతుంది. ఊరు వల్లకాడు అవుతుంది. ఆపైన విచారించి లాభం లేదు" అన్నాడు.

○ ○ ○

ముత్యాలమ్మ నాంచారమ్మ మీద వాలింది. శివమెత్తి ఆడింది ముత్యాలమ్మ." ఊళ్ళో నాస్తికులు బయలుదేరార్రోయ్! నన్నేశంకిస్తున్నారు. వాళ్ళు సర్వనాశనమైపోతారు. మీరు వాళ్ళతో కలసిపోతే ఊరును మసి చేసేస్తాను. ఏమనుకున్నారో!" అంది ముత్యాలమ్మ జనం అంతా శాంతింప జేసారు ముత్యాలమ్మను, కొలుపులు జరిపిస్తామని గుడి కట్టిస్తామని. ముత్యాలమ్మ దిగి వెళ్ళిపోయింది. నాంచారమ్మ సొమ్మసిల్లి పడిపోయింది. రాత్రంతా తెలివి రాలేదు ఆమెకు. జనం అంతా అక్కడే ఉన్నారు.

తెల్లవారేసరికి ముత్యాలమ్మ తన మహాత్యం, చూపించింది. లచ్చిమినాయుడి పశువులకొట్టం, ధాన్యంకుప్పలు పరశురామప్రీతి అయిపోయినవి. బుచ్చన్న చెరువుగట్టున జారిపడి కాలు విరగ్గొట్టుకున్నాడు. అచ్చన్న చిన్న కూతురు లక్ష్మి పాలేరు వెంకడితో లేచి పోయింది. లచ్చిమినాయుడు తగలబడిన తన పాకలదగ్గరకువెళ్ళి తిరిగి వస్తుండగా పోట్లగిత్త నాయుడ్ని కుమ్మేసింది. ఎలాగో చావు తప్పించుకొని బయటపడ్డాడు లచ్చిమినాయుడు. రెండో

రోజుకే ఈ గోరాలు జరిగిపోయాయి. ప్రజల్లో ముత్యాలమ్మను శంకించినందుకు దూషించినందుకే ఈ ఆపదలు కలిగాయని నమ్మకం ఏర్పడిపోయింది. దానితో ప్రజల్లో భయం – భక్తి విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి. గ్రామమంతా ముత్యాలమ్మకు మొక్కుతుంది. ఆ వేళ ముత్యాలమ్మ పాకదగ్గర ఎన్నికోళ్ళు! ఎన్నిమేకలు బలియిపోయినాయో! ఎంత డబ్బుపోగుపడిందో చెప్పడం కష్టం.

ం ం ం

గ్రామం అంతా ముత్యాలమ్మకు గుడి కట్టటానికి ముందుకు వచ్చింది. ఆవేళటి సమావేశానికి అనువ త్తిపాలయిన లచ్చిమినాయుడు బు చ్చన్న రాలేదు. సిగ్గు, అవమానంచేత అచ్చన్న రాలేదు. దేవతను శంకించి అవమానించినందుకే వాళ్ళకాశాస్తి జరిగిందని కన్నంనాయుడు ప్రజలను నమ్మించాడు. ఏకగ్రీవంగా గుడి కట్టించడానికి అందరూ అంగీకరించారు, గుడికి 5వేల రూపాయలు తన విరాళంగా కన్నంనాయుడు, 8వేలరూపాయలు తన విరాళంగా వీరాస్వామి ప్రకటించారు. గుడి కట్టడం ప్రారంభమయింది. కొలుపులు బ్రహ్మాండంగా జరిగాయి.

ం ం ం

పంచాయితీ ఎన్నికలు వచ్చాయి. వెళ్ళాయి. పంచాయితీ సర్పంచ్‌గా కన్నంనాయుడు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికయ్యాడు. కన్నంనాయుడి కొడుకు మెంబరయ్యాడు ఈసారి లచ్చిమినాయుడుగాని, అతడి మనుష్యులెవరూ కనీసం మెంబర్లుకూడా కాలేదు. అంతా ముత్యాలమ్మ మహిమ అనుకొన్నారు. కాని నిజం తెలిసిన కన్నంనాయుడు నోరులేని అమాయకపు జనం తెలివిమాలినతనానికి ప్రాణంలేని మట్టిబొమ్మ అండతో తను సాధించిన ఘనవిజయానికి మురిసిపోయాడు. గర్వంగా మీసం మెలివేశాడు. ప్రజల్లో తెలివితక్కువతనం – మూర్ఖత్వం అజ్ఞానం, వర్ధిల్లినంతకాలం గ్రామదేవతలకు వచ్చిన లోటులేదు. గ్రామదేవతలు వర్ధిల్లాలే కాని తనబోటివారికి ఏం లోటు? అనుకున్నాడు కన్నంనాయుడు గర్వంగా.

— ం

ఆశల పుష్పాలు

కష్టాల గొంగళీలు
నీ జీవన లతను
నాశనం చేస్తున్నాయని
వెఱగు చెందక,
నేస్తం!
వాటిని ధైర్యమనే గూటితో
బంధించి, జోలపుచ్చు.
అవి రేపు
సుఖాల సీతాకోకలై
ఆశల పుష్పాలను
ఫలవంతం చేస్తాయి చూడు!

— నిట్టల ఫణిమిత్ర